

Практичне заняття 1

Страховий (трудоий) стаж

Питання

1. Поняття та значення страхового (трудоого) стажу в праві соціального забезпечення.
2. Класифікація трудового стажу та його види.
3. Поняття мінімального страхового внеску. Поняття коефіцієнта страхового стажу.
4. Види трудової діяльності, що зараховуються до стажу роботи.
5. Порядок обчислення страхового (трудоого) стажу для призначення пенсій та допомог.
6. Пільги по обчисленню стажу роботи (загального, спеціального).
7. Стаж роботи в професіях, виробництвах і посадах, зазначених у списках № 1, № 2, та у списках інших професій.
8. Вислуга років: поняття та види.
9. Порядок обчислення вислуги років: військовослужбовцям, працівникам органів внутрішніх справ, державним службовцям, службовцям місцевого самоврядування, працівникам прокуратури та митних органів.
10. Підтвердження трудового стажу.
11. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Задача 1

Михайло з 10.07.1989 р. по 30.07.2010 р. працював у АТП "Бджілка" на посаді водія міського пасажирського транспорту на регулярних міських пасажирських маршрутах на всіх марках автобусів. Оскільки він досяг 55-річного

віку, має достатньо пільгового стажу, він звернувся до АТП "Бджілка" із проханням надати уточнюючу довідку для підтвердження пільгового стажу, яка необхідна йому для призначення пенсії на пільгових умовах. Однак у видачі такої довідки йому було відмовлено з посиланням на те, що у підприємства відсутні первинні документи про зазначені обставини.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Задача 2

При призначенні пенсії Демченку працівники районного Управління пенсійного фонду України в м. Дніпропетровськ не визнали стажу його роботи в Одеському науководослідному інституті зв'язку на посаді провідного інженера і керівника бюро науково-технічної документації з 25.07.77 р. 19 по 01.04.2002 р. науковим стажем, який надає йому право на отримання пенсії, мотивуючи тим, що робота з документацією не може бути науковою.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Задача 3

Громадянка України Нестерук працює в Іспанії протягом десяти років та не зареєстрована як учасник системи соціального страхування в цій державі. Чотири роки тому вона виявила бажання стати учасником Пенсійного фонду України та почала сплачувати страхові внески, для власного майбутнього, пенсійного забезпечення до Пенсійного фонду України.

Через два роки вона приїхала в Україну з метою укласти договір з Пенсійним фондом України про сплату страхових внесків. При укладенні такого договору їй пояснили, що період до моменту укладення договору не може бути зарахований у пенсійний страховий стаж для призначення пенсії.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Задача 4

Кірнос працювала оператором прецизійної фотолітографії із 1963 по 1989 рр. Дана посада до Списку № 2 шкідливих професій і посад була внесена у 1991 р., тому роботодавець відмовився видавати Кірнос довідку про роботу в шкідливих умовах. Кірнос звернулася до Пенсійного фонду із заявою про встановлення стажу роботи у шкідливих умовах за означений період, мотивуючи тим, що умови праці, обладнання у 1991 р. не стали гіршими, просто нарешті звернули увагу на шкідливі умови праці та внесли відповідні зміни до списку.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Практичне заняття 2

Пенсії за вислугу років

Питання

1. Поняття пенсії за вислугу років.
2. Категорії осіб, які мають право на пенсію за вислугу років.
3. Умови призначення пенсій за вислугу років спеціалістам народного господарства, працівникам освіти, охорони здоров'я соціального забезпечення.
4. Пенсії за вислугу років артистам та деяким іншим категоріям творчих працівників театрів, театральних-видовищних підприємств.
5. Умови виникнення права на таку пенсію та визначення її розмірів.
6. Особливості пенсійного забезпечення суддів, державних службовців, народних депутатів України, працівників прокуратури, служби безпеки, митних органів, працівників науки, військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ.

7. Розміри пенсій та порядок їх обчислення.
8. Надбавки по пенсії за вислугу років.
9. Пенсії за особливі заслуги перед Україною.

Задача 1

Громадянин Суслов І. має 28 років загального стажу. У віці 65 років він звернувся до районного відділення Пенсійного фонду для призначення пенсії посадовій особі місцевого самоврядування. Він має стаж у 2 роки військової служби у Збройних Силах, 4 роки працював секретарем міської Ради і 4 роки – головою постійної комісії обласної ради з питань бюджету на постійній основі. Перед зверненням за призначенням пенсії Суслов І. працював 5 років директором казенного підприємства.

Які умови призначення пенсій посадовим особам місцевого самоврядування? Чи має право Суслов І. на пенсію як посадова особа місцевого самоврядування?

Задача 2

22.04. 2021 р. працівник охорони здоров'я, Панчук, звернулася до Управління Пенсійного фонду України в м. Запоріжжі із заявою про призначення пенсії за вислугу років, надавши всі необхідні для цього документи. За результатами розгляду її заяви, 16.05.2021 р. рішенням УПФУ в м. Запоріжжі позивачу було відмовлено в призначенні пенсії за вислугу років у зв'язку із тим, що період знаходження у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею 6-річного віку з 2003 р. по 2006 р. не зараховується до спеціального стажу тому, що Панчук перебувала у відпустці без збереження заробітної плати з догляду за дитиною до 6-річного віку згідно з особистою заявою. Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Задача 3

Громадянин Петренко, віком 52 роки, працюючи 28 років медичним працівником у лікувально-профілактичному закладі, звернувся до територіального органу пенсійного фонду за призначенням пенсії за вислугою років. Пенсійний фонд відмовив Петренку, зазначивши, що він не набув права на отримання пенсії за вислугою років через відсутність відповідного віку і стажу.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Задача 4

Управління ПФУ відмовило Петричку у призначенні пенсії за віком на пільгових умовах посилаючись на те, що за результатами атестації робочого місця ТОВ "Екстрим" його посада не належить до посад зі шкідливими умовами праці та призначило пенсію за вислугу років.

Петричко звернувся до суду з позовом про встановлення факту роботи у важких і шкідливих умовах та просив зобов'язати управління ПФУ переоформити йому пенсію за вислугу років на пенсію за віком на пільгових умовах. В обґрунтування позовних вимог Петричко посилався, зокрема на те, що ТОВ "Екстрим" приховує відомості про його працю у шкідливих умовах. Атестація робочого місця проведена неналежним чином, що унеможливило призначення йому управлінням ПФУ пенсії на пільгових умовах. Управління ПФУ заперечило позовні вимоги, звернувши увагу на те, що в судовому порядку не можуть бути встановлені факти роботи в тяжких і шкідливих умовах, оскільки законодавством визначено інший порядок їхнього встановлення.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Задача 5

Чумаченко звернувся до роботодавця із проханням видати довідку про стаж роботи у шкідливих умовах на посаді слюсаря- акумуляторника для призначення

пенсії на пільгових умовах. Роботодавець надав довідку про те, що протягом робочого часу Чумаченко залучався на інші слюсарно-ремонтні роботи, які проводилися в ремонтній майстерні, а також Чумаченко на посаді слюсаря-аккумуляторника не був завантажений щоденно заряджанням акумуляторів.

Чумаченко звернувся до суду із заявою про встановлення періоду роботи у шкідливих умовах. На судові засідання Чумаченко запросив своїх колишніх колег, які підтвердили, що в період роботи ні на які роботи, окрім ремонту та зарядки акумуляторів, не залучався, завантаженість основною роботою була щоденною. Роботодавець заперечив заяву Чумаченка, мотивуючи тим, що Чумаченку нараховувалася заробітна плата з основного виробництва зі спеціальності слюсаря, а також мали місце доплати з неосновного виробництва, і взагалі посилався на недопустимість засобів доказування.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Практичне заняття 3

Пенсії за віком

Питання

1. Сучасний стан та особливості реформування державної системи пенсійного забезпечення в Україні. Структура нової системи пенсійного забезпечення.
2. Поняття пенсійного забезпечення. Особи, які мають право на пенсію.
3. Поняття пенсій за віком. Загальні умови виникнення права на пенсію за віком: пенсійний вік, страховий стаж, страхові внески.
4. Умови призначення пенсій за віком особам, які зайняті на роботах з

шкідливими і важкими умовами праці та підземних і відкритих гірничих роботах (Списки № 1, № 2).

5. Пільгове пенсійне забезпечення громадян, які постраждали від Чорнобильської катастрофи, багатодітних матерів і матерям дітей інвалідів з дитинства, інвалідам, учасникам війни, сім'ям загиблих військовослужбовців, особам хворим на гіпофізарний нанізм і диспропорціональним карликам, інвалідам по зору першої групи.

6. Визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії у солідарній системі.

7. Порядок обчислення і перерахунку пенсій за віком.

8. Утримання з пенсій.

Задача 1

Громадянин Алімов К. пішов на пенсію в червні 2021 р. Пенсію йому було обчислено із середнього заробітку за останні 24 місяці за основним місцем роботи. В 2020 р. він, крім основної роботи, працював за сумісництвом на підприємстві «МАВВЛ». Крім того, у березні 2020 р. йому було виплачено дивіденди за акціями ВАТ «Запорізький холодкомбінат», а в січні – березні 2021 р. Алімов К. перебував у відрядженні в Італії й отримував добові. У цей період Алімов К. сплачував аліменти на двох дітей.

Які з названих сум повинні враховуватись при обчисленні середнього заробітку для призначення пенсії?

Обчисліть розмір пенсії Алімова К.

Задача 2

Громадянка Іванова О. (57 років) звернулася за призначенням пенсії за віком. На її утриманні перебуває: 75-річна матір – інвалід II групи і син 20 років, що навчається.

За яких умов буде призначено пенсію за віком громадянці Іванової О.?

Чи матиме вона право на надбавки до пенсії(назвіть які)?

Задача 3

Громадянка Лукнева О. – пенсіонерка, 59 років, одержувала максимальну пенсію за віком, передбачену Законом України «Про пенсійне забезпечення».

У червні 2021 р. вона виїхала на постійне проживання до Москви. Перед від'їздом Лукнева О. звернулася до районного управління праці та соціального захисту із запитанням: яким буде її пенсійне забезпечення в Росії? Чи буде їй переказано пенсію та в якому розмірі? Який порядок переоформлення? Яким законодавством це питання врегульовано?

Задача 4

Громадянка Добкіна С. народила і виховала до 8 років чотирьох дітей, п'яту дитину від першого шлюбу чоловіка удочерила у віці 6 років, що підтверджується рішенням суду. До народження дітей Добкіна С. працювала на роботах за Списком №2 протягом 10 років.

З якого віку вона матиме право на пенсію?

Задача 5

Громадянка Маркіна Ж. в 1996 р. влаштувалася на завод на посаду економіста. У 2006 р. погіршився стан здоров'я її чоловіка, якого було визнано інвалідом I групи. Це стало причиною звільнення з роботи громадянки

Маркіної Ж. З 2011 по 2021 р. вона доглядала за хворим чоловіком.

Чи має право громадянка Маркіна Ж. на пенсію за віком при досягненні пенсійного віку, якщо продовжуватиме доглядати хворого чоловіка? На які надбавки до пенсії матиме право громадянка Маркіна Ж.?

Задача 6

52-річна громадянка Яценко, яка має почесне звання "Мати-героїня", звернулася до Пенсійного фонду з метою призначення їй пенсії за віком та пенсії за особливі заслуги. Їй було відмовлено у задоволенні цих вимог, пояснюючи це тим, що особам, які одночасно мають право на різні державні пенсії, призначається пенсія за вибором: або пенсія за віком, або пенсія за особливі 16 заслуги. І взагалі, громадянці можна призначити лише пенсію за особливі заслуги, адже Яценко не досягла пенсійного віку.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Задача 7

Левченко 18.12.96 р. було призначено пенсію за віком. У червні 2019 р. він звернувся із заявою до районного управління пенсійного фонду України в м. Запоріжжі про переоформлення раніше призначеної пенсії за віком на наукову пенсію, оскільки з 1971 по 2019 рр. працював у Донецькому державному науково-дослідному проектно-конструкторському та експериментальному інституті комплексної механізації шахт "Донгіпровуглемаш" на посаді ведучого конструктора, керівником бригади та головного конструктора, займаючись науковою діяльністю. Документи були прийняті, пенсію переоформлено, однак проводячи розрахунок, працівники управління ПФУ виходили із неповної суми його середньомісячного заробітку, самостійно виключили із суми заробітної плати винагороду за службові винаходи, які він щомісячно отримував.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Практичне заняття 4

Державні допомоги

Питання

1. Поняття, види та загальна характеристика допомоги із соціального забезпечення.
2. Умови та порядок призначення окремих видів соціальної допомоги сім'ям із дітьми.
3. Забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
4. Допомога по безробіттю в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.
5. Допомога на поховання.
6. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
7. Державні соціальні допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам.

Задача 1

Громадянин Куліков С., який є інвалідом I групи з дитинства внаслідок загального захворювання, звернувся за призначенням йому державної допомоги як інваліду з дитинства. В управлінні праці та соціального захисту йому відмовили у призначенні допомоги, мотивуючи це тим, що він вже отримує пенсію у зв'язку з інвалідністю, а також надбавку до неї.

Куди можна оскаржити відмову управління праці та соціального захисту в наданні допомоги? Чи має Куліков С. право на державну допомогу як інвалід із дитинства? Обчисліть розмір виплат, які можуть виплачуватись Кулікову С., якщо таку допомогу буде призначено.

Задача 2

Громадянин Мукравін О. звернувся до районного відділу праці та соціального захисту із заявою про призначення його сім'ї допомоги як малозабезпечених. Із довідки про склад сім'ї видно, що сім'я складається з чотирьох осіб: подружжя Мукравіних, а також двоє неповнолітніх дітей віком 4 і 7 років. Мукравін О. зареєстрований у центрі зайнятості як безробітний і отримує допомогу в разі безробіття у розмірі 560 грн. Мукравіна Л. є інвалідом II групи, не працює, отримує пенсію 1400 грн.,

Хто має право на допомогу малозабезпеченим сім'ям? Обчисліть розмір допомоги сім'ї.

Задача 3

Громадянка Кочеткова І. розлучена і сама виховує дитину віком 14 років. Працюючи економістом, вона отримує заробітну плату 6500 грн, а також отримує аліменти на дитину в розмірі 1300 грн. Вона звернулася до районного відділу праці та соціального захисту із запитанням, чи має право на отримання допомоги для догляду за дитиною?

На отримання якої допомоги матиме право Кочеткова І.? Обчисліть розмір цієї допомоги.

Задача 4

За отриманням допомоги на поховання звернулась громадянка Тучкова М. Вона є дочкою інваліда Великої Вітчизняної війни, який помер 2 серпня 2021

року.

Чи буде їй виплачено допомогу на поховання і в якому розмірі? Чи вплине на рішення та обставина, що громадянка Тучкова М. звернулася за допомогою через 8 місяців після смерті інваліда?

Задача 5

Громадянка Кулакова С. розлучилася з чоловіком. До суду за стягненням аліментів вона не зверталася, оскільки її колишній чоловік ніде не працює. Вона навчається в коледжі з відривом від виробництва й отримує стипендію. Після розірвання шлюбу з нею залишилася дитина віком 2 роки 4 місяці. Вона звернулася до районного відділу праці та соціального захисту із заявою про призначення допомоги малозабезпеченій сім'ї.

Хто має право на цю допомогу? Який порядок зменшення її розміру? Дайте відповідь.

Практичне заняття 5

Пенсії в разі втрати годувальника

Питання

1. Поняття пенсії в разі втрати годувальника. Склад членів сім'ї, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника.
2. Поняття утримання. Поняття непрацездатності члена сім'ї.
3. Умови призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника.
4. Обчислення розміру пенсії. Диференціація розмірів пенсії в залежності від причин смерті годувальника, кількості непрацездатних членів

сім'ї, та заробітної платні. Особливості призначення пенсій у зв'язку з втратою годувальника членам сім'ї суддів, прокурорських працівників, працівників науки, державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування.

5. Період на який призначається пенсія у зв'язку з втратою годувальника.

6. Зміна розміру пенсій.

Задача 1

Чи є підстави для продовження виплати пенсії в разі втрати годувальника утриманцям, які досягли 18-річного віку і навчаються:

- на заочному відділенні навчального закладу (не працює);
- на платному підготовчому відділенні ВНЗ;
- у комерційному коледжі (стипендії не отримують, самі платять за навчання);
- у госпрозрахункових групах державних навчальних закладів (стипендією не забезпечуються).

Задача 2

Громадянка України Щербицька працювала протягом п'яти років на підприємстві "ХімПластик". 13.11.2020 р. на підприємстві сталася пожежа. Щербицька загинула, намагаючись врятувати майно підприємства.

Сім'я загиблої звернулась до пенсійного фонду за призначенням пенсії у зв'язку із втратою годувальника (а саме: неповнолітня сестра та мати пенсіонерка). У призначенні пенсії було відмовлено, оскільки неповнолітня сестра проживає разом з матір'ю померлої. Мати Щербицької не працює та вийшла на пенсію три роки тому.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Задача 3

Громадянка Марченко звернулась до Вінницького відділення фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України із заявою про призначення страхових виплат за померлого годувальника. Свої вимоги Марченко обґрунтувала тим, що 27.11.2011 р. помер її чоловік, з яким вона перебувала у шлюбі, який було зареєстровано виконкомом Вінницької міської ради 29.12.1977 р.

Вінницькою обласною профпаталогічною МСЕК був установлений причинний зв'язок між смертю чоловіка Марченко та професійним захворюванням, отриманим на виробництві. Рішенням № 58858 від 12.12.2011 р. громадянці було відмовлено у призначенні таких виплат, оскільки на момент смерті її чоловіка вона не досягла 55-річного віку, була працездатною та не мала групу інвалідності. Малолітній дочці-інваліду Марченко також було відмовлено у виплаті. Проте, Марченко звернулась до суду з вимогою визнати рішення № 58858 незаконним та зобов'язати відповідача призначити їй виплати за померлого годувальника.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Задача 4

Сім'я Олексія Петренка звернулась до територіального органу пенсійного фонду за призначенням пенсії у разі втрати годувальника. Склад сім'ї: дружина – Інна Петренко (45 років, інвалід 2 групи); син Микола (14 років, навчається в 9 класі). Олексій Петренко працював ІТ-спеціалістом та помер у віці 49 років через захворювання серця. Орган пенсійного фонду призначив пенсію у розмірі 50 % пенсії за віком померлого годувальника, мотивуючи своє рішення тим, що Микола Петренко не є рідним сином Олексія Петренка, оскільки він був усиновлений Миколою.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Задача 5

У громадянки Карпової чоловік (який працював шість років кур'єром) був засуджений на 3 роки і перебував на вільному поселенні, але при цьому працював. Через 2 роки 7 місяців перебування на вільному поселенні він помер у віці 35 років.

Карпова звернулася до районного відділення Пенсійного фонду та при оформленні пенсії за втратою годувальника на неповнолітню дитину виявилось, що в колишнього чоловіка втрачена трудова книжка. У пенсійному фонді відмовили призначити пенсію по втраті годувальника, посилаючись на недостатність стажу.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Задача 6

Громадянин Іваненко, який мав 18 років страхового стажу, помер від тяжкої хвороби, у нього залишилася дружина, яка не працювала і жила за рахунок чоловіка, дочка 16 років, яка закінчує школу та 65-річна мати.

Дружина гр. Іваненко звернулася із заявою до компетентного органу для призначення пенсії за втратою годувальника, але там їй відмовили, мотивуючи це тим, що вона не має права на таку пенсію.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Задача 7

Лавриненко, рятуючи від пожежі майно підприємства, на якому працював, загинув. Його сім'я звернулася за призначенням пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Неповнолітньому братові потерпілого було відмовлено у призначенні пенсії, оскільки він проживав з батьками померлого. На момент призначення пенсії батьки були пенсіонерами та не працювали.

Визначте ключові питання задачі. Ваша оцінка ситуації.

Практичне заняття 6

Соціальне обслуговування: соціальні пільги та соціальні послуги

Питання

1. Поняття та ознаки соціальних пільг.
2. Класифікація соціальних пільг.
3. Поняття та принципи соціальних послуг.
4. Форми та види соціальних послуг.
5. Поняття соціального обслуговування та органи, які здійснюють соціальне обслуговування
6. Організація діяльності з надання соціальних послуг.

Задача 1

Громадянка Маркіна О. (2004 р. н.) у 2019 р. залишилася круглою сиротою. У червні 2021 р. вона подала документи для вступу на юридичний факультет ЗНУ. Зовнішнє незалежне оцінювання вона пройшла, але набрала недостатньо балів для зарахування до закладу вищої освіти.

Проаналізуйте наведену ситуацію та дайте відповідь на такі запитання.

Чи матиме Маркіна О. право на пільгове зарахування на юридичний факультет ЗНУ?

Які нормативно-правові акти врегулюють це питання?

Задача 2

Громадянин Локтіонов С., працівник патрульної поліції, загинув при виконанні службових обов'язків. Його дружина звернулася до житлово-комунального господарства із заявою про зміну розміру квартирної плати. Їй пояснили, що право на зменшення розміру квартирної плати мають члени сімей загиблих військовослужбовців. Оскільки її чоловік не був військовослужбовцем Збройних Сил України, то вона не має права на пільги з квартирної плати.

Право на які пільги мають члени сімей загиблих поліцейських?

Хто належить до членів сімей загиблих?

Задача 3

Подружжя Верупкіних звернулося до районного управління праці та соціального захисту населення м. Запоріжжя із заявою про прийняття їх на обслуговування у територіальному центрі надання соціальних послуг. При розгляді заяви виявилось, що в них є діти у Київській області, але через те, що проживають далеко і працюють, не можуть здійснювати за ними догляд. Начальник відділу прийому громадян пояснив, що управління може укласти договір про надання соціальних послуг на умовах повного відшкодування їхньої вартості.

Який існує порядок прийняття на обслуговування у територіальному центрі надання соціальних послуг?

В яких випадках громадяни приймаються на обслуговування безплатно?

Чи правомірні дії працівників управління праці та соціального захисту населення?

Задача 4

Дівчинка Меркулова О. (десять років) була затримана працівниками

патрульної служби на проспекті Соборному призначті жебракуванням. При з'ясуванні обставин її поведінки з'ясувалося, що вона проживає у неповній сім'ї, її матір ніде не працює та зловживає спиртними напоями.

Чи може вона бути влаштована до дитячого будинку-інтернату?

Який порядок поміщення неповнолітніх до дитячих будинків-інтернатів?

Задача 5

Інвалід Загоруйко М. звернувся до Департаменту соціального захисту населення Запорізької обласної державної адміністрації із заявою про заміну автомобіля з ручним керуванням, яким він був забезпечений на пільгових умовах. Департамент відмовив у заміні автомобіля, оскільки Загоруйко М. не пройшов переосвідчення у МСЕК. Загоруйко М. заперечував проти переосвідчення, мотивуючи це тим, що інвалідність йому встановлено безстроково.

Які інваліди мають право на пільгове забезпечення автомобілями? Який порядок заміни автомобілів? Як вирішити цей спір?